Hukuk Bölümü 2009/31 E., 2010/3 K.

"İçtihat Metni"

İzmir Eczacı Odası Haysiyet Divanı Başkanlığı'nın 8.5.2007 gün ve 02 sayılı kararı ile, Ecz. M. G.'in özel müşteri kartları yaptırarak dağıtması fiilinin meslektaşlar arasında haksız rekabete yol açtığı, ayrıca, eczanelerde uygulanması konusunda yasal olarak izin verilmeyen kolesterol, şeker vb. gibi biyokimyasal tahlillerin yapıldığı ve tüm bunların ücretsiz olduğunun duyurulmasıyla da Türk Eczacıları Deontoloji Tüzüğü'nün 8., 9. ve 12. maddelerinin ihlal edildiğinin anlaşıldığı, bu sebeplerle, eczacının bu fiilinin 6643 sayılı Kanun'un 30. maddesinin b fıkrasına göre oda yıllık aidatının 10 katı para cezası ile tecziyesine karar verilmiştir.

Davacı vekili, bu işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 2. İDARE MAHKEMESİ; 4.12.2007 gün ve E:2007/1891, K:2007/1754 sayı ile, davanın, davacının 6643 sayılı Kanun uyarınca oda yıllık aidatının 10(on) katı para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 8.5.2007 gün ve 02 sayılı kararının iptali istemiyle açıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2, 3, 16 ve 27. maddelerinden söz ederek, 6643 sayılı Kanun'da para cezalarına karşı açılacak davalarda idari yargı yerlerinin görevli olduğuna ilişkin bir hüküm bulunmadığından, bu tür davaların görüm ve çözümünün Kabahatler Kanunu uyarınca adli yargı mercilerine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İZMİR 3. SULH CEZA MAHKEMESİ; 14.5.2008 gün ve 2008/30 D.İş sayı ile, muteriz vekilinin İzmir TEB. 3. Bölge İzmir Eczası Odası Haysiyet Divanı Başkanlığı tarafından verilen para cezasının iptali istemini içeren dilekçesinin incelendiği, muteriz vekili aracılığı ile, 6643 sayılı Kanun'un 30. maddesinin (b) fıkrasından bahisle verilen oda aidatının 10 katı para cezası ile tecziyesine dair tahakkuk ettirilen idari nitelikteki para cezasının iptalini istemiş ise de; anılan Yasa maddelerinde, "İdari para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde kuruma ödenir veya aynı süre içinde kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir, itiraz takibi durdurur kurumca itirazı red edilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilirler..." hükmünün mevcut olduğu, buna göre itirazı incelemenin İzmir İdare Mahkemesince yapılması gerektiğinden, Mahkemelerinin görevsizliğine, İzmir 2. İdare Mahkemesi'nin 4.12.2007 tarih ve 2007/1891 Esas, 2007/1754 Karar sayılı kararı ile görevsizlik kararı verildiği anlaşıldığından, oluşan görev uyuşmazlığının çözümü için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 1.2.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği...

..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesindeki "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler" hükmüne göre, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Yasakoyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, adli yargı yerince, öncelikle görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ve görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına da karar verilmiştir.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, İzmir 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nce re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun olacağından, adı geçen Mahkemece idari yargının görevsizlik kararına ilişkin dava dosyasının temin edilmeden gönderilmesi nedeniyle Başkanlıkça, idari yargı dosya örneği ile kesinleşmiş karar örneği ilgili Mahkemesinden getirtilmiş olup, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, eczacı olan davacının 6643 sayılı Kanun'un 30. maddesinin (b) fıkrasına göre oda yıllık aidatının 10 katı para cezası ile

cezalandırılmasına ilişkin Eczacı Odası Haysiyet Divanı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 135. maddesinde, "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir" denilmiştir.

25.1.1956 gün ve 6643 sayılı Türk Eczacıları Birliği Kanunu'nun "Birliğin kuruluşu ve vazifeleri" başlığını taşıyan 1. maddesinde (Değişik: 16/5/1983 - KHK 69/1 md.; Değiştirilerek Kabül: 8/1/1985 - 3145/1 md.), "Türkiye sınırları içinde meslek ve sanatlarını yürütmeye yetkili olup da, özel kanunlarında üye olamayacakları belirtilenler hariç, sanatlarıyla uğraşan ve meslekleriyle ilgili hizmetlerde çalışan eczacıların katılmasıyla; eczacıların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, eczacılığın genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak; eczacıların birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere, meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadıyla tüzelkişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde Türk Eczacıları Birliği kurulmuştur.

Mesleğini serbest olarak icra eden veya özel kuruluşlarda eczacılıkla ilgili hizmetlerde çalışacak eczacılar işe başlamadan önce bulundukları ilin eczacı odasına kaydolmaya ve üyelik ödevlerini yerine getirmeye mecburdurlar. Eczacı odalarına kayıtlı eczacılar diğer kanunlarla kurulmuş meslek odalarına kaydolmaya zorunlu değildir.

Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli kadrolarda çalışan eczacılar ile herhangi bir sebeple meslek ve sanatıyla uğraşmayan eczacılar istedikleri takdirde eczacı odalarına kaydolabilirler"; 2. maddesinde, "Türk Eczacıları Birliği:

a) Eczacı Odaları,

b) Merkez Heyeti,

c) Yüksek Haysiyet Divanı,

d) Büyük kongreden mürekkep hükmi şahsiyeti haiz bir teşekküldür"; "Haysiyet Divanının vazife ve salahiyetleri" başlığını taşıyan 30. maddesinde, "Haysiyet Divanı odaya girmiyen veya bu kanunun kendisine tahmil ettiği diğer vecibeleri yerine getirmiyenler ile evrakı kendisine tevdi edilen azanın meslek adap ve haysiyetine aykırı olan fiil ve hareketlerinin mahiyetine göre aşağıdaki inzıbati cezaları verir:

a) Yazılı ihtar,

b) (Değişik : 23/2/1995 - 4078/4 md.) Fiilin işlendiği tarihteki oda yıllık aidatının dört katından onbeş katına kadar para cezası,

c) (Değişik : 23/2/1995 - 4078/4 md.) Üç günden 180 güne kadar sanat icrasından men,

d) Bir bölgede üç defa sanat icrasından memnuiyet cezası almış olanları o mıntakada çalışmaktan menetmek.

Haysiyet divanları bu cezaların verilmesinde sıra gözetmeksizin takdir hakkını kullanırlar. Ancak (c) fıkrasına göre muvakkaten sanat icrasından menedilen azanın eski fiil ve hareketlerinin tekerrürü dolayısiyle yeniden sanat icrasından menedilmeleri icabettiği takdirde bu fıkrada yazılı cezanın azami haddi verilir.

(Ek : 23/2/1995 - 4078/4 md.) Oda haysiyet divanları,kendilerine intikal eden dosyaları azami üç ay içerisinde karara bağlamak zorundadırlar" ve 31. maddesinde(Değişik: 19/6/1963 - 255/1 md.), "Haysiyet divanları tarafından verilen disiplin cezaları aleyhine, kararın üyeye tebliğinden itibaren, 15 gün zarfında yazılı olarak itiraz edilebilir. İtiraz dilekçesi, karar aleyhindeki belgelere dayanan savunma ile birlikte ve imza karşılığında (Yüksek Haysiyet Divanına gönderilmek üzere) Oda İdare Heyeti Başkanlığına verilir. Müddeti içinde itiraz edilmiyen disiplin cezalarından, yazılı ihtar ve para cezaları kesinleşir ve derhal tatbik edilir.

Cezalandırma halinde karar aleyhinde itiraz vakı olmasa dahi geçici olarak sanattan veya bir bölgede çalışmaktan men kararları İdare Heyeti Başkanlığınca Yüksek Haysiyet Divanına gönderilir. Bu hususlara mütedair olan kararlar Yüksek Haysiyet Divanının tasdikiyle tekemmül eder" hükmü yer almıştır.

Dosyanın incelenmesinden, İzmir Eczacı Odası Haysiyet Divanı Başkanlığı'nın kararı ile, eczacı olan davacının, özel müşteri kartları yaptırarak dağıtması fiilinin meslektaşlar arasında haksız rekabete yol açtığı, ayrıca, eczanelerde uygulanması konusunda yasal olarak izin verilmeyen kolesterol, şeker vb. gibi biyokimyasal tahlillerin yapıldığı ve tüm bunların ücretsiz olduğunun duyurulmasıyla da Türk Eczacıları Deontoloji Tüzüğü'nün 8., 9. ve 12. maddelerinin ihlal edildiği belirtilerek, eczacının bu fiilinin 6643 sayılı Kanun'un 30. maddesinin b fıkrasına göre disiplin cezası niteliğinde oda yıllık aidatının 10 katı para cezası ile tecziyesine karar verildiği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Eczacı Odası Haysiyet Divanının, eczacı olan davacıya, meslek kurallarına aykırı davrandığından bahisle verdiği disiplin cezasına karşı açılan davanın, idarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesinin 19. madde kapsamında kabul edilen başvurusunun kabulü ile İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ:Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 19. madde kapsamında kabul edilen BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İzmir 2. İdare Mahkemesi'nin 4.12.2007 gün ve E:2007/1891, K:2007/1754 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 1.2.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.